

Mgr. Michaela Musiolková

Metodika pro práci s knihou ve škole, třídě, čtenářském klubu...

Kniha: STRAKÁČ A TIONI

Autor: Daniel Rušar

Ilustrovala: Adela Režná

Zpracovala: Mgr. Michaela Musiolková (Základní škola a Mateřská škola Dělnická, Karviná)

instagram: @ucitelsky_denicek

1) Motivace

Než začneme se čtením knihy, motivujeme žáky jednoduchou aktivitou, která je vhodná pro vcítění se do děje.

- Děti budou mít za úkol zavřít na chvíli oči. Každému z nich nalepíme na čelo barevné „lepítko“ (lze nahradit přišpendlením barevného štítku na záda a podobně). Počet barev závisí na tom, kolik skupin potřebujeme vytvořit. Zcela nám postačí tři barvy. Vybrané dítě označíme barvou, kterou nebude mít nikdo jiný, než on. (Zde je potřeba dát pozor na zvolení správné osoby, musíme děti velmi dobře znát a označit někoho, kdo není v kolektivu na okraji, naopak spíše člověka, který je sebevědomý, v kolektivu oblíbený a nemá problém hovořit o svých pocitech.)
- Když jsme hotoví, dáme pokyn, aby děti oči otevřely. Jejich úkolem je vytvořit skupiny podle barev. Nemohou si však prozradit, kterou barvu kdo na sobě má. Děti se začnou seskupovat, chytat, odstrkovat ty, co nepatří ke stejné barvě. Po chvíli nám v prostoru začne bloudit jediný z nich. V tu chvíli aktivitu zastavíme. Zeptáme se dítěte, které zůstalo nezařazené, ale i ostatních, proč si myslí, že tomu tak je (velmi brzy přijde na to, že nemá barvu ani jedné ze skupin, ale svou vlastní). V odpovědích se často vyskytuje opodstatnění, že je „JINÝ/JINÁ“, což se nám velmi hodí pro další práci.
- Požádáme děti, aby si nyní sedly do kruhu na koberec. Budeme klást otázky tomu z nich, který měl v úvodní aktivitě jedinečnou barvu.
  - Jak si se cítil/a v průběhu úvodní aktivity, když tě ostatní skupiny posílali pryč, protože k nim nepatříš? Bylo ti to nepříjemné? Zkus pár slovy popsat své pocity.
- Nyní položíme doprostřed kruhu knihu Strakáč a Tioni a opět se ptáme, tentokrát celé skupiny.
  - Co má společného chlapec z obálky s ..... (doplníme jméno dítěte, které bylo hlavním aktérem úvodní aktivity)?
    - Časté odpovědi: Je jiný, odlišný, bude se cítit sám, ostatní ho nebudou chtít kvůli jeho vzhledu přijmout mezi sebe...

2) Otázky před čtením

- Popiš vzhled chlapce na obálce. Souvisí nějak s názvem knihy? Ví někdo z vás, proč má na sobě bílé flíčky? (Někteří mohou nemoc vitiligo znát, pokud ne, můžeme s ní děti lehce seznámit.) Dojdeme spolu tedy k tomu, že chlapec na obálce je onen Strakáč.
- Kdo je Strakáč už tedy víme. Ale kdo je nebo jsou Tioni? (Zde se pokusíme dovést děti k rozklíčování dokonalé slovní hříčky, a to spojení zájmen Ti + Oni, tzn. někdo cizí, jejichž jména neznáme. Děti velmi dobře vycítí negativní emoci, odvodí, že se bude jednat o ty, kteří se Strakáčem nebudou chtít kamarádit...)
- Na obálce se ale Strakáč usmívá, naznačuje nám tím něco?
- Pojdme se tedy podívat, jak to se Strakáčem bylo....

3) Otázky při čtení

- Co udělal, jak reagoval Strakáč, když na svém těle objevil skvrny?
  - (Lekl, se. Křičel na ně, ať jdou pryč. Ptal se, co po něm chtějí.)
- (Předvidání než otočíme stránku) Co myslíte, co budou na Strakáčovy skvrny říkat spolužáci?
- (Propojování já-text) Jak by ses zachoval ty sám? Znáš někoho s podobným vzhledem?
  - Nejprve si změn nevšíмали, ale pak Strakáče začali označovat slovy, která se mu nelíbila, ukazovat si na něj.
- „Batiko! Batiko!“ Volali na mě Tioni.
  - Umíte vysvětlit, co je to batika? Pokud ne, můžeme společně vyhledat.
  - Strakáč pojmenoval v ukázce kamarády Tioni. Opět narazíme na slovní hříčku jako na titulní straně. Měli jsme pravdu? Nenazývá je jmény, protože se mu svým chováním odcizili...už nejsou přátelé...)
- Se Strakáčem si přestal hrát i nejlepší kamarád. Proč?
  - Řekli mu to rodiče. Zde se můžeme s dětmi pobavit o vlivu rodičů nebo starších kamarádů. I starší lidé než já se mohou chovat nesprávně.
  - Jak pojmenoval kamarád flíčky na Strakáčově těle? (bílé bacily)
  - Vypadá kamarád po svém rozhodnutí na obrázku šťastně? Co mu podle tebe běží hlavou? Na co myslí?
- Strakáč se pokoušel všelijak skvrn zbavit. Jak? Pomohlo mu některé z řešení?
  - Zakrýval je oblečením, maminka ho natřela opalovacím krémem, táta vymazal skvrny z fotek, hrál si venku až za setmění.
  - Jako poslední vymyslel Strakáč, že se začne chovat jako Tioni. Ukazoval si na děti a posmíval se jejich vzhledu. Cítil se tak silnější?

Metodika pro práci s knihou ve škole, třídě, čtenářském klubu...

- (Předvídání) Bude se teď Strakáč cítit silnější? Jaké podle tebe budou jeho pocity?
- Strakáč se dětem omluvil a představil jim své skvrny. Stali se přáteli.
  - Mohl by takto podle tebe příběh skončit? A co Tioni? Jak by mohl příběh pokračovat? Dáme prostor odpovédím dětí.
- Tioni se však posmívali dál. Všem třem kamarádům.
  - Dokázali si přesto nerušeně hrát? Co bys jim poradil? Pomohlo by podle tebe, kdyby si spolu promluvili o tom, jak se cítí? Ulevilo by se jim? Máš podobnou zkušenost? Pomohlo ti někdy se svěřit kamarádovi, rodičům nebo někomu blízkému?
- *„Jednou jsem si maloval, protože mám barvy rád. A najednou... jsem se rozhodl, že si pomaluju svoje skvrny. ... z některých bílých jsem udělal pestré. ... z jiných skvrn jsem nakreslil zvířátka.“*
  - Při které činnosti přestaneš myslet na své problémy, trápení? Co ti pomáhá? Co jiného než malování bys ještě Strakáči poradil, aby udělal?
- Strakáčovi kamarádi se také pomalovali, dokonce si vyrobili kostýmy. Proč?
  - Přineslo jim to společné chvíle plné smíchu a radosti...
- Pak je ale potkali Tioni. Jak se zachovali tentokrát? Co udělali?
  - Dotkli se tří převlečených kamarádů... a začali se smát.
- Jak se cítil Strakáč teď? Co mu nakonec pomohlo?
  - Konečně se cítil silný, dokázal si ze sebe udělat legraci, rozesmát a pobavit své okolí.
  - Ne nadarmo se říká, že smích léčí...

4) Otázky po čtení:

- Připomněl ti Strakáčův příběh situaci z tvého života?
- Byl si někdy svědkem toho, jak se někdo někomu posmívá? Jak ses zachoval? Zachoval by ses po přečtení tohoto příběhu jinak?
- Vymyslel bys poučení, které můžeme v této knize najít?

5) Reflexe:

Jak se dětem lekce líbila, můžeme například zjistit tak, že nachystáme lístečky s předtištěnými skvrnami, které budou mít za úkol vybarvit např.:

- žlutá barva: líbila se mi moc
- zelená barva: spíše se mi líbila

Mgr. Michaela Musiolková

Metodika pro práci s knihou ve škole, třídě, čtenářském klubu...

- oranžová barva: spíše se mi nelíbila
- černá barva: nelíbila se vůbec

Další náměty:

- výtvarná aktivita po dočtení knížky – domalování flíčků do obrysu lidského těla pomocí vodových nebo temperových barev podle představ dětí, u menších je vhodná technika „houbičkování“, mohou také na kousky natrhat barevné papíry a nalepit je
- vyhledat zvířata, která mají skvrny, např. kvůli maskování a podobně
- napíšeme dopis Strakáčovi či ostatním protagonistům příběhu
- vyhledáme si informace o nemoci Vitiligo
- můžeme navázat tématem šikana – jak se zachovat, na koho, kam se obrátit, říci si kontakty... (knihu lze výborně využít v kolektivu jako prevenci šikany.)

